

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: de notulen van B&W

Geheime notulen

Afgelopen maand stond het nieuws bol van de geheime notulen van vergaderingen van de ministerraad. Onder grote druk van de Tweede Kamer zijn notulen prijsgegeven.

Een unicum in ons staatsrecht, maar niet op zichzelf staand. Slaat deze vonk over naar gemeenten?

Wie volgt?

Het kan maar zo zijn dat onlangs in de mailbox van een of meer griffies een verzoek van een raadslid plofte, met het verzoek om toezending van de notulen van de collegevergaderingen van (pak ‘m beet) de afgelopen 10 jaar.

Wat de Tweede Kamer vermag, zal toch ook wel op lokaal niveau tot de mogelijkheden behoren?

Dat brengt ons op de vraag of het notuleren van collegevergaderingen bij wet verplicht is c.q. door de raad verplicht kan worden gesteld. Met andere woorden: in hoeverre is het college vrij dan wel verplicht in het maken van notulen van zijn wekelijkse vergaderingen?

Monisme en gemeentesecretaris

Voordat de griffiersfunctie het levenslicht zag, was ik al enkele decennia werkzaam in monistisch gemeenteland. Als (loco)gemeentesecretaris woonde ik in drie gemeenten collegevergaderingen bij. Op zichzelf een tamelijk relaxte bezigheid: de collegeleden gingen op hun manier met elkaar in “discussie”, en als er een besluit was gevallen maakte je daar notitie van. Op gepaste momenten gaf je (on)gevraagd een al dan niet strategisch advies en voor je het wist was het einde van de collegevergadering daar. De besluitenlijst was snel gemaakt.

Ook van de raad

Behalve collegesecretaris was je in het monisme ook raadssecretaris. In die hoedanigheid was je enkele uren per maand zoet met de maandelijkse raadsvergadering. Het raadswerk was qua tijdsbesteding ver ondergeschikt aan het collegewerk.

Voorafgaand aan de raadsvergadering was er stevast een extra collegevergadering. Dan werd de raadsvergadering doorgesproken. Tijdens die vergadering deelden de wethouders mee hoe hun (!) fracties die avond zouden stemmen.

Vergeet niet dat de wethouder destijds ook raadslid was! Met die dubbele pet was sensibiliseren van fractiegenoten een fluitje van een cent: de fractie luisterde uiteindelijk toch wel naar de wethouder die het belang van het in stand houden van de coalitie benadrukte.

Terzijde: voor de hand lag dat invoering van het dualisme automatisch tot gevolg zou hebben dat de fractie voortaan vergaderde zonder de wethouder erbij. De wethouder was immers geen fractiegenoot meer. Dat kwartje is tot op heden niet in alle gemeenten gevallen!

Raadsnotulen

Tijdens de raadsvergadering souffleerde je de voorzitter en de naast jou zittende wethouders. Het echt werk kwam pas na de raadsvergadering: onder jouw verantwoordelijkheid werden de conceptnotulen op schrift gesteld.

Een verslag van een raadsvergadering is immers (impliciet) bij Gemeentewet verplicht gesteld. Zie artikel 23 lid 4.

Groot verschil met de collegevergadering is dus dat de raadsvergadering notulen oplevert. Op zichzelf logisch aangezien artikel 125 lid 1 Grondwet en artikel 23 lid 1 Gemeentewet bepalen dat de raad in de openbaarheid vergadert.

Het college vergadert volgens de Gemeentewet in beslotenheid.

Collegenotulen

Bij die beslotenheid van collegevergadering passen geen wettelijk voorschreven notulen.

Collegenotulen bestonden en bestaan simpelweg niet. De Gemeentewet noemt ze ook nergens. Collegiaal bestuur houdt in dat het college als eenheid naar buiten treedt, ook in die situatie waar collegeleden verdeeld stemden. Anders dan de minister op rijksniveau, is een wethouder niet zelfstandig bevoegd tot het nemen van besluiten.

Zie artikel 60 Gemeentewet: er is een gelimiteerde verplichting tot het openbaar maken van (uitsluitend) de besluitenlijsten van het college. Waarbij de raad kan bepalen van welke collegebesluiten hij op de hoogte moet worden gesteld.

De raad kan nimmer bepalen dat het college in de openbaarheid vergadert, dat is aan het college zelf. Zie artikel 54 lid 1 Gemeentewet.

Natuurlijk kan een college besluiten dat er notulen van zijn vergaderingen worden gemaakt. In verband met het besloten karakter van de collegevergadering kan het echter niet zo zijn dat die notulen “maar zo” aan de raad worden verstrekt.

Van verstrekking zal pas sprake kunnen zijn als college en raad in een diepgaande politiek geladen kwestie zijn verwikkeld. In dat geval vindt verstrekking plaats vanuit politieke urgentie, en wel bij zeer hoge uitzondering.

Gemeenteraad geen lokale Tweede Kamer

Het bovenstaande toont andermaal aan dat een gemeenteraad zich niet moet spiegelen aan de Tweede Kamer.

Leden van Tweede Kamer en gemeenteraad worden rechtstreeks gekozen en zijn uit dien hoofde volksvertegenwoordiger. Daarmee houdt de vergelijking wel zo ongeveer op.

Een zichzelf respecterende gemeenteraad gaat op zoek naar zichzelf, zijn eigen karakter en de daarbij behorende mores. Laat de Tweede Kamer zijn eigen mores houden!